

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhaz hordva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 ft	Egész évre . . . 14 ft
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy órára . . . 1 "	Egy órára . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, fűt 51. sz. a. hová hirdetések, előfizetési pénzek a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyezer . . . 6 k	Bélszavak külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4	Nyitási sor . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kőztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az ülesszak végén.

Budapest, július 21.

—é— Az országgyűlés befejezvéen első ülesszakát, nyári szünidőre osztott szét. Pihennek a hon atyái, dúló csaták után, csak az a kérdés, hogy az eredmény megéri-e az ádáz küzdelmeket?!

Az ideai budget elkészült hosszú majdnem végeszakadatlan viták után. Oly idő és erőparálás volt az, melyet még élesebb és jellemzőbb világításba helyez a csak rövid ideig tartó valuta-reformvita. Mily sok hasznos dolgot művelhetett volna a képviselőház ennyi idő alatt, ha emancipálni tudta volna magát a szó uralma alól, s a mi még fontosabb, ha a politikai elvet a durva pártelv agyon nem csapta volna. De hát hiába minden panasz ez irányban, amíg az ellenzék azt hiszi, hogy hajócskáját csak a széles beszéd folyam szállíthatja el a hatalom óhajtott révébe, addig alig képzelhető parlamenti állapotainknak más alakulása.

Az ülesszak történetének mozzanatai közt legörvendetesebb, hogy nem következett be az, mit az ellenzék már előre nagy kárörömmel hirdetett: a szabadelvű párt a maga új, iskolázatlan erőkből álló nagy növedékével sem gyöngének, sem ellenállásra képtelennek, sem megbízhatatlannak nem tanusította magát. A nemzeti pártnak nagy diadalittassága hamar elpárolgott, hiába való reménykedésnek bizonyult, hogy vezére a kormányt néhány „fényes” beszéddel halomra döntheti, s a többséget szétzúlesztheti. Az ülesszak elején mindjárt látszott, hogy az ellenzéki pártok Szapáry gróf miniszterelnök ellen intézett tervszerű támadásainak a

szabadelvű pártban erős harci hangulat szegül ellene. Az új többség egészen másnak bizonyult, mint a régi, nem volt olyan birkatürelmü s lemondani látszó, mint elődje. S ez a momentum fontos lesz mindaddig, míg az ellenzék a törvényes hatalmi viszonyokat mérték nélküli támadások személyeskedések terrorizmusával akarja a maga javára megváltoztatni. A többség mint erős, lelkesült egységes hadsereg áll vezérének Szapáry grófnak zászlaja alatt, azt semmi támadás meg nem fogja bontani, sőt inkább csak még szorosabb csatlakozását idézendő elő.

Az ellenzék sokat beszélt, de a fenyegető agyonbeszélési veszély nem állott be s ennek köszönhető, hogy a házsbályok kilátásba vett revíziója nem került sorra. Bár ne is lenne szükség rá. Nem mintha mi valami nagyon rajongnánk a nálunk divó korlátlan szólásszabadságért; ennek korlátozása megvan mind az angol, mind a francia képviselőházban, s még sem állíthatja senki, hogy azok működése nem volna a mai törvényhozásunkéval egyenrangú. Tehát nem is tartanók a ház jogai megrövidítésének, ha az maga gondoskodnék biztosítékokról, hogy a működés szabadsága a korlátlan szólásszabadság ellen megvédelmeztessek. De mégis szerencsének tartanók, ha a képviselőház e kényszerűségtől megkímélve maradhatna, mert ez azt jelentené, hogy a pártok maguk fegyelmezik magukat s felismerve azon igazságot, hogy a tájunk fensőbbségének egyik legelső forrása, a parlamentárizmust fenyegetne az obstrukció, óvakodni fogunk annak ismétlésétől, mely

már közéletünknek ugys annyit kárát okozta.

Az otthon levegője tán jó közvetítő lesz az igazi közvélemény s az ellenzék közt; de akármit lesz is, a szabadelvű párt azon megnyugtató érzéssel megy szét, hogy kötelességét becsületesen teljesítette s igazságának s egységes erejének érzetében nyugodtan tekinthetünk a jövő elé.

Belföld.

Képviselőjelölési mozgalmak.

C s a n á d y mandátumáért a berettyó-újfalusi kerületben többen fognak versenyezni. A kormánypárton B e t h l e n Aladár grófot, meg G a j á r i Ödönt emlegetik, a függetlenségi párt P a p p s z á s z Károly, vagy B a y Lajost készül felleptetni. A mi nagyváradi értesülésünk szerint a szabadelvű párt jelöltje S z u n y o g h Szabolcs lesz, míg a függetlenségi párt egy része H e r m a n Ottót óhajta jelölni. — A t á p é i kerületben, mint a Szeg. Híradó jelenti, a szabadelvű párt július 23-án Dorozsmán gyűlést tart s a jelöltséget K e l e m e n Béla dr. járási főszolgabírónak fogja följajánlani. Ha ez a jelöltség ténynyé válik, úgy Sima bukása nagyon valószínű és Lévy eddigi szabadelvű jelölt chanceai teljesen elenyésznek.

Legfelsőbb kézirat.

— Egy tábornagynagy kitüntetése. —

A hivatalos lap tegnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben méltóztatott:

B á r ó S a l i s-S o g l i o D á n i e l tábornagynak és hadmérnökségi főfelügyelőnek, a jólmegérdemelt nyugalmomba helyezését saját kérés-

T A R C Z A.

— Julius 23. —

S á n t a n é n i.

— Guy de Maupassant. —

Furcsák ezek a régi emlékek! Minduntalan meglátogatnak bennünket és nem birunk előlük menekülni!

Ez az emlék olyan régi, hogy igazán nem tudom, mint maradhatott meg az elmében oly élénken és tartósan. Annyi szörnyű és sötét dolgot láttam világéletemben, hogy megfoghatatlan, miért jelenik meg előttem nap-nap után a Sánta néni képe, aminőnek réges-régen, tíz-tizenkét éves koromban láttam.

Sánta néni öreg varrónő volt, aki minden kedden eljött hozzánk, hogy a fehérneműt ki-javíttassa. Szüleim olyan kastélynak csufolt régi, hegyes fődélű házban laktak, mely négy-öt tanya között van. Oda látszott a falu tornya és az időtől megfeketedett téglaju templom. Sánta néni kedden reggel hat óra felé szokott bekopogtatni és tüstént munkához látott.

Magas, sovány, szakállas asszony volt. Egész képét bihetetlen sűrű szakáll fűdte. Az orra is csupa szőr volt, ajkán pedig akkora bajusz diszkeskedett, hogy megriggyelhette volna egy gránátos is. Sántított, de nem úgy, mint a felszegiek rendesen szoktak, hanem mint egy vas-mascskán ingó hajó. Mikor nagy csontos teste az ép lábára nehezkedett, olyan volt, mintha

egy óriás hullám emelné; aztán egyszerre le-mélyedt, mintha örvénybe sülyedne, vagy elnyelne a föld.

En imádtam Sánta nénit. Mihelyt fölkeltem, siettem a fehérneműs szobába, hol az öreg már javában varrt, melegítő serpenyőt tartva a lábán. Mikor jöttem, reám kényszerítette a serpenyőt, nehogy náthát kapjak.

Ez lehajtja a vért az ember fejéből, szokta mondani.

Es egyre mesélt nekem, míg hosszú, butykos, ujjai között szaporán forgott a tű. A vén-ségtől már meggyengült a látása, hát pápaszemet viselt, s a domboru üveg mögött a szeme roppant nagynak, mélynek és duplá-nak látszott.

A meunyre vissza birok gondolni arra, amit nekem beszélt, megindítva gyermeki szívemet, igen derék jószívű asszony volt. Mindig elmondta, mi történik a faluban. Egy telen elbitangolt az istállóból és csak másnap találták meg a szélmalomnál: a cigánykerek-ke hányó vitorlákat bámulta. A templom tornyában tyuktojást lettek és senki se bírta ki-sűtni, hogy miképpen kerülhetett oda tyuk. A Jean-Jean Pilas kutyája a falutól tíz mér-földre vette el egy csavargótól a gazdáját lo-pott nadrágját: a tolvaj zápor után egy ajtóban száritotta. Sánta néni úgy tudta elmesélni ez együgyű történeteket, hogy reám, mint meg-annyi halhatatlan dráma és rémes, titokzatos költemény hatottak; s azok a költők agyá-

ban termett elmés mesék, melyeket anyám mondott nekem esténként, nem voltak oly szépek, hatalmasak és érdekesek, mint e pa-raszt asszony beszédei.

Egy kedden megint azzal töltöttem el az egész reggelt, hogy Sánta nénit hallgattam. Aztán mogyorót voltam szedni egy szolgál-génnyel az erdőn. Mikor hazatértem, megint föl akartam menni az öreghez. Mindenre úgy emlékszem, mintha tegnap történt volna.

Mikor benyitottam a fehérneműs szobába, Sánta néni arccal a földön hevert a széke mellett. Egyik kezében még mindig a tű tar-totta, a másikban pedig egy ingemet. — Egyik kékharisnyás lába, bizonyosan a hosz-szabbik, a szék alá nyult ki; pápaszeme a sarokban csillogott, a hova gurult volt.

Orditva szaladtam ki. Mindenki oda cső-dült; és néhány perc múlva megtudtam, hogy Sánta néni meghalt.

Ki nem mondhatom, mily rettentő, égető, mely érzés szoritotta össze zsenge szívemet. Lábujjhegyen osontam le a szalónba és el-bujva egy roppant nagy, régi zsöllye mögé, térden állva sirtam. Soká maradtam ott, mert az este is ott ért.

Egyszerre lámpával jöttek. De engem nem láttak meg. Apám és anyám beszélt az orvossal, kinek hangját megismertem.

A doktor elmondta, hogy mi lehet a sze-rencsétlenség oka: egy szót sem értetttem a

mére elrendelni, s ezen alkalomból a következő legf. kéziratot kibocsátani:

Kedves báró Salis-Soglio tábornagyságnak!

Midőn nyugalmaztatása iránti kérelmének engedek, szükségét érzem annak, hogy legmelegebb köszönetemmel és legteljesebb elismeréssel megemlékezzem békében és háboruban egyaránt kitűnő szolgálatairól, melyeket Ön mint kiváló szakférfiú erődítési ténen majdnem 47 éven át nemcsak hadmérnökségemben, — a melynek élén Ön hivatásához hűen, s a tudományos törekvés mintaképgyanánt állott, — hanem a monarchia biztonságá érdekében az állandó védelmi berendezések megalkotása körül is teljesített.

Jóakaratomnak maradandó kifejezésül ezennel elrendelem, hogy a przemysli vár egy erődje az Ön nevét viselje.

Ischl, 1892. július 12-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Lukács Béla programja.

— július 22.

Az új kereskedelmi miniszter programja, szándékai felől a P. Lloyd, jól informált helyről, a következőkről értesül:

Helyes föltevés, hogy a kereskedelmi miniszteriumban beálló változás csupán személycserére fog szorítkozni s rendszerváltozás nincs kilátásban. Minden a régiben marad, a szó legjobb, legmegnyugtatóbb értelmében.

De valamely rendszer fentartása magától értetődőleg nem zárja ki, hogy a mindennapi élet tapasztalatai megfigyeltetvén, a szolgálat érdekében felhasználtassanak, amint hogy maga Baross Gábor sem hunyt szemet a gyakorlat tanulságai elől, mint ezt többek közt bizonyítják a vasárnapi munkaszünet tárgyában tett későbbi engedményei s az az elhatározása, hogy ismét megszüntette a szomszédos forgalomban igen messzemenő árutarifamérséklést, mely különben is nem alapszik ugyanegy elvben a személyszállítási zónatartásával s nem szolgálhatja ugyanazokat a gazdasági célokat, mint a hosszabb vonalakra szóló árutarifa mérséklése.

Hasonlóképp nem jelent rendszerváltozást, hogy a kereskedelmi miniszterium nemsokára megszabadul a közutak kezelésétől, ami, Baross Gábor ismert intencióihoz képest, me-

lyek immár a közigazgatási javaslatokban is kifejezést találtak, a belügyminiszterium hatáskörébe megy át, valamint utépítési ügyekben a kisajátítások engedélyezésének kompetenciája is. A kereskedelmi miniszterium ezzel megszabadult egy oly ügykörtől, mely igen sok munkát adott s melynek az eddigi reszortban való meghagyása a kereskedelmi miniszteriumnál egy másik államtitkári állás rendszeresítését tette volna szükségessé, míg e teher alól felmentve, a miniszterium jövőre is beérheti egy államtitkárral.

Valótlán az a hír, hogy egyuttal az országos statisztikai hivatal is kiválik a kereskedelmi miniszteriumból s a belügyhez kerül át. Illetékes helyen legalább mit sem tudnak ily kombinációról. Hát tehát gyökeres újítások nem foglaltatnak is az új miniszterek programjában, azért Lukács Bélával nem a henyé szemlélődés vonul be a kereskedelmi miniszteriumba. A különbség az egykor és most közt csak az lesz, hogy az alapvető munkára most már a kiépítésnek és a betöltésnek kell következnie.

Külföld.

Zajos jelenet az osztrák képviselőházban.

A képviselőházban a második valuta-javaslatra (a Magyarországgal való érmeszerződés) történt szavazás alkalmával csinos botrány esett. Mikor Chlumeczy alelnök kihirdette, hogy a javaslatot 158 szavazattal 108 ellenében elfogadták, Lueger így kiáltott fel: „Bravó! 108 vitéz van a házban.” — Kacagás és zajongás egy oldalt, megbotránkozás a ház másik oldalán. — Az alelnök a közbeiktatásért rendreutasítja Luegert, ki erre azzal áll elő, hogy a mit mondott, nem volt becsületsértés; az elnök tehát vonja vissza a rendreutasítást. Chlumeczy erre kijelenti, hogy visszavonásról szó sem lehet; senkinek sincs jogában, hogy szavazásokat cenzuráljon és gunyos hangon beszéljen a többségről. (Viharos tetszés; ellenmondás, zaj, közbeiktatások.) Ezzel az ülés véget ért.

Meghíusult anarkista merényletek.

A párisi rendőrség két anarkista vezért tartóztatott le lakásukon s az ott talált pokolgépeket, robbantószerkeket, melyek épületek felrobbantására voltak szánva, lefoglalták. Mult éjjel a rendőrség huszonhat anarkistát tartóztatott le, kiknek a boltrablás szinte rendszer foglalkozásuk volt.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 755.7 mm., délután 2 órakor 754.6 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor $10^{\circ} + 19.2$, délután 2 órakor $10^{\circ} + 24.5$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3., délután 2 órakor K. 4. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 3 milliméter mennydörgéssel.

A fekete rém.

— Ujabb hírek a koléráról. —

— július 22.

A „Köln. Ztg.” egy pétervári távirata szerint Vysnegradsky pénzügyminiszter azért tért vissza Pétervárra, mert élenken sürgette a nisni-novgorodi vásár megtartását, holott a csár azt akarja, hogy a vásár a kolera miatt ne tartassék meg. Ugyanez a lap hozzáteszi, hogy hír szerint Vysnegradsky egészségi okokból leteszi a pénzügyi tárczát és a birodalmi tanács gazdasági osztályának élére áll. Utódjául Witte közlekedésügyi minisztert emlegetik, a kinek helyébe Wendrich ezredes nevezetnék ki.

Pétervár, júl. 21. Július 18-án Asztrakában 195 megbetegedés és 132 halálos eset, Szaratovban 106 megbetegedés, Zaryzinban 77 megbetegedés, Szamarában 75 megbetegedés és 36 halálos eset, Kazánban 6 megbetegedés és 2 halálos eset, Voronesben 2 megbetegedés, a vorones-rostovi vasút állomásain 2 megbetegedés fordult elő. Rosztovban július 17-én 64 megbetegedés és 14 halálos eset, Szimbiirszkban július 14-től 17-ig 16 megbetegedés és 6 halálos eset történt. Bakuban a kolera csökkenőben van. Július 18-án 22 ember betegedett meg, a kik közül 13-an meghaltak.

Bukarest, júl. 21. A kormány a kolera behurcolása ellen ujabbán öt napra vesztégre zárt rendelt el az orosz határon; csak az itzkanyi állomás maradt nyitva. El fogják továbbá zárni az össze romániai kikötőket az orosz dunai kikötőkből érkező provenienciák elől.

Bécs, júl. 21. Egy még meg nem erősített hír szerint Pasteur ma Bécsen át Asztrakába utazott, hogy a kolera járványt tanulmányozza.

Pétervár, júl. 21. A kolera Kuban vidékén is fellépett, a hol eddig 6 kolera folytán bekövetkezett halálos esetet konstataáltak.

Meghívás.

Az „arad-csanádi öntöző csatorna-társulat” választmánya folyó évi július hó 29-én

beszédéből. Aztán leült. Egy pohárka likört megpiskótát hoztak neki.

Folyton beszélt; és most olyanokat mondott, hogy nem feledem el halálom órájáig! Szinte szóról-szóra tudtam leírni a szavait!

— Ah, a szegény asszony! — mondá. — Ő volt az első páciensem. Az nap törte ki a lábát, mikor ide érkeztem s a dilizsánczról leszállva, még arra sem értem rá, hogy a kezemet megmossam, mert lélekszakadva jöttek és hívtak hozzá.

Akkor tizenhét éves volt és szép, gyönyörű szép lány volt. Ki hitte volna róla mostanában. Történetét nem mondtam el soha; nem is tudta kivülem senki, csak még egy ember, aki elköltözött innen: Most, hogy meghalt, nem kell többé titkolóznom.

Az időtájt került a faluba egy segéd-tanító; szép huszáros természetű fiú. A leányok bolygottak utána, de ő úgy tett, mintha nem is hereditene rájuk, mert szörnyen félt az iskolamestertől, Grabu bácsitól, a ki czudar harapós ember volt.

Grabu bácsinál gyakran varrogatott a szép Hortense, akit szerencsétlensége után csak Santának hívott az egész falu. A segéd-tanító szemet vetett a szép leánykára, a kinek nagyon hízelgett, hogy az a meghódíthatatlan hódító észreveszi. Beleszeretett a fiuba és egy este, varrás után, légyottot adott neki az iskola padlásán.

Hortense csak színlelésként távozott a mesteréktől, mert nem ment le a lépcsőn, hanem föl mászott a padlásra és elbújt a széna közé, megvárni szerelmét. A legény is csakhamar ott volt, de alig szólt a leányhoz,

kinyitott a padlás ajtaja és az iskolamester jelent meg a küszöbön:

— Mit csinál itt maga, Sigisbert?

A segéd-tanító látta, hogy megcsípték és halálra ijedve, ostobán felelt:

— Egy kicsit heverészek itt a szénán, Grabu ur.

A padlás nagy, igen nagy volt és kormosótsággal uralkodott benne. Sigisbert hátrafelé tuszkolva a megrémült leányt és ezt sugdosta neki:

— Menjen hátra és bujjék el. Fusson innen, rejtőzzék el, különben a kegyeremet veszitem.

A mester hallotta a sugdosást, és megint megszólalt:

— Hát nem maga van itt?

— De igenis magam vagyok, Grabu ur.

— Akkor kivel beszél?

— Esküszöm, hogy nincs itt senki más, Grabu ur!

— Azt majd meglátom, — mondá az öreg, azzal kétszer ráfordította az ajtó kulcsát és lement gyertyát hozni.

Most a fiatal, ember, aki gyáva volt, mint az gyakran megcsik, elvesztette a fejét és dühösen rimázkodott a leánynak.

— Bujjék el, hogy ne találja meg. — Egész életemre a kegyeremet veszitem. — Tönkre megy az egész pályám. Es mindennek ön az oka... Bujjék el!

A kulcs ismét csikorgott a zárban.

Hortense az utcára nyíló padlásablakhoz szaladt, hirtelen kinyitotta és halk, határozott hangon így szólt:

— Majd szedjen föl, ha a mester elment.

Azzal leugrott.

Grabu bácsi nem talált a padláson senkit és igen csodálkozva ment le.

Sigisbert egy negyedóra múlva hozzám jött és elmondta az esetet. A leány ott maradt a fal tövében, nem birt fölkelni, két emelet magasságából esett le. Hozzásiettem a segéd-tanítóval. Szakadt az eső; magamhoz szállítottam a boldogtalant, kinek a jobb lába három helyen tört el. A csontok kiszakgattak a húst. A leány nem panaszkodott, csak azt hajtotta, magában csudálatos lemondással:

— Megbűnhődtem, megbűnhődtem!

A varróleány rokonainak azt mondtam, hogy a szegény teremtetést egy sebesen hajtó kocsis gázolta el szekerével az ajtó előtt. Elhitték a mesét és a csendőrség teljes egy hónapig hiába kereste a szerencsétlenség okozóját.

En azt mondom, hogy e nő hősnő volt, azok fájából, akik a történelem legmagasztosabb tetteit hajtják végre.

Ez volt egyetlen szerelme. Szűzen halt meg. Vértanu, nagy lélek, fűsleges önfeláldozó. Es ha nem csodálnám őt ennyire, nem is mondtam volna el e történetet, melyet, mind mostanig elhallgattam, tudhatják miért.

Az orvos elhallgatott. Anyám sirt. Apám néhány szót, szót amit én nem értettem, az-zal kiementek.

En pedig csak zokogva térdeltem zöllyém mögött, nemsokára hallottam, hogy nehéz léptek csetlenek-botlanak a lépcsőn.

Santa néni testét vitték el.

délelőtt 10 órakor Aradon, az aradi és csanádi egyesült vasutak disztermében (fő-ut 51. szám, II. emelet) ülést tart, melyre a t. választmányi tag urakat tisztelettel meghívom.

A napirendre kitűzve vannak:

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése.
2. Az alelnök jelentése kiküldetéséről.
3. Mérnökök, lakás, személyzet felvétele, munkálatok megindítása.

Tekintettel a napirenden lévő tárgyak nagy fontosságára, felkérem a tag urakat, hogy a gyűlésen lehetőleg részt venni szíveskedjenek.

Aradon, 1892. július hó 21-én.

Zselénski Róbert gróf,
társulati elnök.

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhoz hordva:	szétküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 8 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyazint ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

HIREK.

Július 23. Szombat. Róm. kath. naptár: Apollinár. — Protestáns naptár: Apollinár. — Görög-keleti naptár (Július 11.): Eufémia. — A nap két 4 óra 23 perczkor, nyugszik 7 óra 45 perczkor.

Kölcsey-húnyvtar nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola földszint.

Térzene minden vasárnap délelőtt 11—1/2-ig a várbeli díszterem, pénteken délután 6—1/2-ig Zemplényi előtt és városligetben, hetenként felváltva.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— A hivatalos lapból. A király J e z d i m i r o v i c s Milos újvidéki törvényszéki nyugalmazott bírónak sok évi szolgálatai elismerésül a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét adományozta. — M a d a r a s s y Dezső rimaszombati törvényszéki bírót pedig a kassai ítélőtáblához bíróvá nevezte ki.

— Edelsheim-Gyulai Lipót báró aradmegyei nagybirtokos, volt budapesti hadtestparancsnok — mint az „Aradi Közlöny“ tegnap táviratiilag említette — súlyos betegen fekszik az Andrássy-ut végén levő nyaralójában. A tábornok e hét elején rosszulról panaszkodott, orvosi segínyt azonban nem vett igénybe, remélve, hogy állapota amugy is javulni fog. A báró kedden este felé befogatott és sétatocsizást tett az Andrássy-uton és Stefánia-uton, de ekkor utközben hirtelen rosszul lett s hazaérve, úgy emelték ki a fogatból s felvitték a nyaraló első emeleti lakosztályába, hol ágyba fektették. A cselédség rögtön elszaladt a közelben lakó két katonai törzsorvosért s egy egyetemi professzorért, kik vizsgálat alá vették a beteget s rövid tanácskozás után konstatálták, hogy a tábornokot szélhűdés érte. A beteg körül neje, Eichinger Ferencz udvarmestere és régi komornyikja vannak, kiknek az orvosok meghagyták, hogy a tábornokhoz, súlyos állapotára való tekintetből, senkit se bocsássanak be. Az orvosok többször látogatják a beteget, a ki másnap virradóra valamivel jobban érezte magát; de állapota folyton aggasztó. A bárót a fő- és székvárosban időző arisztokracziák, tábornokok s törzstisztek számosan akarták meglátogatni, de csak névjegyeiket hagyhatták hátra.

— A vízvezeteki és csatornázási bizottság ülése. Arad város vízvezeteki és csatornázási műszaki bizottsága hétfőn, e hó 25-én délután

ülést tart, a beérkezett költségvetések tárgyalása végett.

— Az aradi vértanuszobor átadása. Tegnap említettük, hogy a vértanuszobron eszközölt pótmunkálatokat Arad város közönsége, illetve a szoborbizottság Zala Györgytől végleg átvette, miután magának az impozáns szoborműnek átadása már 1890-ben megtörtént. A pótmunkálatok felülvizsgálása este 8 óráig tartott s abban részt vettek: Berczik Gyula kereskedelmi miniszteri műszaki tanácsos, mint szakértő Zala György a szobormű készítője, Andreásti Anzelm budapesti szobrász és kőfaragó, Párecz István tanácsnok, Virágh Lajos főmérnök, ifj. Nacshnebel Ödön mérnök. A felülvizsgálat után nyomban felvették az arra vonatkozó jegyzőkönyvet, mely két sűrűn beírt ívet tesz ki. A szakértőként leküldött Berczik miniszteri tanácsos kijelentette, hogy a pótmunkák, miknek keresztülvitelére Zala kötelezve volt, akként eszközöltettek, mint azokat egy már kész alkotáson végrehajtani lehet. A szobormű egyes részeinek hézagain gipsz- és üveges-ragacsával történtek a szükségesnek mutató tömítések és elkenések, miket időközönként pótolni és megújítani kell. E pótlások eszközölése már a fenntartáshoz tartozván, azok költségeit nem Zala, hanem Arad város közönsége viseli. Véleményezi végül, hogy a Zala járó díjból még fenntartott 1899 frt 68 kr. kiutalványozandó. Bercziknek a kijelentései úgy Zalára, mint Arad város közönségére is kötelezők lévén, ezzel a vértanuszobor átadásának kérdése végleg megoldottnak és befejezettnek tekintendő.

— A tordai és aradi „rémtettek“. A prágai „Politik“ cikkezvén a magyar nemzeti-ségi politikáról, többek közt ezt írja: „Az ellenzék Szapáry kormányát a képzelhető legtehetetlenebbnek állítja és csak a nemzeti-ségi kérdésben ismeri el vezére szájával a miniszterelnök korrekt elveit. És ezeket a korrekt elveket a nemrég elkövetett tordai és aradi rémtettek illusztrálják.“ Ime tehát a tordai ablakbeverés és az aradi abczugolás; mire Prágába értek, már rémtettek ké nőtték ki magukat szerencsésen, melyeket quasi a miniszterelnök rendezett. A cseh újságírók nem hiába jártak iskolába a hazudozás legfelső lényeihez: az orosz pánszlavokhoz.

— Egészségügyi intézkedés. Arad város egészségügyi bizottsága, mint említettük, a közegészségügyre nézve fölötte ártalmasnak találta a pinczelakások túlszűfoltóságát. Ennek alapján a főorvosi hivatal megkezdte azon pinczelakások összeírását, melyekben zsúfolásig szorúlnak a lakók az egészségügy rovására. Ezen lakásokat mind kiűritik, fertőtlenítik s ezután szigorú felügyeletet gyakorolnak a felett, hogy a pinczelakásokat csakis az orvosi hivatal és illetve kerületi orvos által meghatározandó bizonyos számú egyén lakhassa.

— A vértanuszobor-bizottság a jövő hét elején ülést tart, hogy a Zala Györgynek még járó illetményt kiutalványozza.

— A magyarországi románok tiltakozása. Hazafias román körökből veszi a „Délm. Közlöny“ a következő értesítést: A Romániában folyó izgatások és a román kulturliga illetéktelen beavatkozása Magyarország ügyeibe, méltó visszatetszést és felháborodást keltett a magyarországi hazafias románok körében. Mint a király loyális alattvalói és a magyar haza hű fiai nem hagyhatják szó nélkül, hogy Romániában illetéktelenül agitálnak világszerte Magyarország ellen. Ezért elhatározták, hogy ha nem szűnnek meg a romániai izgatások, úgy — mint annak idején a délvidéki németek a „Schulverein“ hivatalos beavatkozása ellen — ők is tiltakozó népgyü-

léseket tartanak, melyekben kimondják, hogy teljesen jól érzik magukat Magyarországon, mert itt nem nyomják el a nemzeti-ségeket és tiltakoznak az ellen, hogy külföldről avatkozzanak az ő ügyeikbe. E mozgalom már is széles körökben vert gyökeret és valószínű, hogy Gaál József főrendiházi tagot kéri fel annak vezetésére.

— Damjanich sírásója. Az aradi tizenhárom vértanú kivégzése után még október 6-án éjjel Csernovits Péter mácsai birtokára vitték Damjanich János és Lahner György holttestét. Csernovits, a ki akkor maga is az aradi börtönben ült, levélben intézkedett arról, hogy gazdatisztje, Rátky Frigyes, temesse el a két vértanút. Rátky még az éjjel egy béres segítségével közös sirt készített a két halott számára. De még mielőtt eltemették őket, Csernovits azt üzenté, hogy várják meg, míg ő megérkezik. Csak két nap múlva ért haza Csernovits és egy más helyen nagyobb sirt ásott a két vértanúnak. A sír fölé Károlyi Ella grófnő, a kié később a birtok lett, gyönyörű síremléket építtetett. A temetés utolsó szemtanuja, Rátky Frigyes, a ki életében sokszor említette fel könyek között egykori sírásószerelését, tegnapelőtt halt meg Lévén 79 éves korában.

— Ne féljünk a kolerától. Egy orvos a következőket írja a P. H.-ban: Az egészségtan követelményeinek megfelelő életmód hatalmas védekezőeszköz a kolera ellen. Aki mérsékeltten tud élni, aki abban a szerencsés helyzetben van, hogy tágas és egészséges lakásban lakhatik, aki jó élelmiszert tud vásárolni, aki tisztán tudja tartani minden irányban házat és testét, akinek eszközei megengedik, hogy idejekorán orvosi segítyről gondoskodjék a betegség soha sem hiányzó „hírnökei“ jelentkezésére, annak nem kell félni a kolerától; a legtöbb esetben pláne jobban el lehet kerülni, mint például a tifuszt, mely elől nehezebb menekülni Budapesten, mint a kolerától. Látuk 1866-ban, hol szedte a járvány áldozatait. A kolerának annyira rettegett ragályosságát nagyon tulozzák és a megállapított koleraeset kezelése jelenleg mégis sokkal biztosabb, mint minden eddigi járványé. Hiszen 1866 elég tanulságos e tekintetben. Az egyes egyénekre nézve tehát ez idő szerint a l a p t a l a n a k o l e r á t ó l v a l ó n a g y r é m ü l e t, mindnyájan kielégítő módon védekezhetünk a veszély ellen.

— Szabadságolt városi mérnök. Ludrovai Tóth István aradvárosi almérnököt, ki a törvényhatóságtól szabadságidejének 3 hóval való meghosszabbítását kérte, a napokban vizsgálták meg Pozsgay Lajos dr. főorvos elnökelete alatt Pollák Gyula dr. és Schusztér Illés dr. Ez a szakértő bizottság úgy találta, hogy Ludrovainak szüksége van a 3 havi szabadságra, mely alatt betegségéből teljesen felgyógyulhat és tovább folytathatja hivatalos működését.

— Kolera a várban. A közönség körében azon hír van elterjedve, hogy az aradi várban a kolera uralg s egy áldozatot már szedett is. Illetékes helyről felkerettünk annak kijelentésére, hogy az egész hírlelés rossz tréfánál vagy élénk fantázia szüleményénél nem egyéb, miután a várban nemcsak a kolera, de egyáltalán semmiféle betegség és „hájalozás“ már egy hó óta nem fordult elő.

— Nagy felhőszakadás volt tegnap délelőtt a vasuti indóház környékén, míg benn a városban ez idő alatt csupán néhány csepp eső hullott a felhőkből.

— Halálra vert ember. Fakert községében e hó 3-án véres összetűzés támadt Katkó Antal és Detári István földművesek között. Schwarz József korcsmájában mulatozott a két atyafi, s mint régi haragosokhoz illik, eleinte kutyába se vették egymást. Később, a hogy a pálinka fogyasztásával hevült a szittya-vér, már észrevették egymást, de olyanformán, hogy nem volt benne köszönet. Válogatott szidalmakkal illették egymást, ami végre is

kihozta sodrából mind a kettőt. Katkó volt az, akit hamarabb elhagyott a jobbik esze. Iszonyu husángot markolva görcsösen, odatoppant a régi haragosa elé s úgy kiáltotta rá:

— Majd megmutatom én neked, miféle legény vagyok én.

S ahogy kibeszélte magát, a hatalmas husáng mérhetlen csapásra emelkedett kezében s a következő pillanatban teljes erővel zúdult Détári István fejére. Az szédülten bukott össze, fejét menten előtörte a vér. Katkó még néhányszor megforgatta a füttykést s verte kegyetlenül a tehetetlen ellenfelét. Détárt hazaszállították, ágyba fektették. Hiába ápolták azonban, tegnap meghalt. Az előjáróság azonnal küldött értesítést az aradi vizsgálóbírósnak, honnan Ursits Vazul vizsgálóbíró és Párecz Gyula dr. törvényszéki orvos tegnap Faketre utaztak a vizsgálat megejtése végett. A hullát felboncolták s kitűnt, hogy Détári a Katkó által előidézett sebesülések következtében halt el. Katkó Antalt a csendőrök letartóztatták.

— **Kolera-nosztrasz esetek a környéken.** Békés-Csaba báró írja: Elszomorító az a statisztika, mely B.-Csabán az elmúlt héten történt elhalálozásokról szól. Nem kevesebb, mint negyven halálozás fordult elő s legtöbb az éretlen gyümölcsök fogyasztása következtében. Mig rendes körülmények között egy hónap alatt nincs több mint 40–50 haláleset, most egy hét alatt negyven volt. A napjainkai Bohn-féle téglagyárban tegnapelőtt egy munkás gyanus és a kolera következtető tünetek között halt meg. A halotton a községi orvos kolera-nosztraszt konstatait, ki arról a községnek jelentést tett. A községi orvos a téglagyárban, hol 10–12 család lakik együtt, gondos fertőtlenítést rendelt el. Ugyancsak tegnap délelőtt egy Zarity Vita nevű községi rendőr betegedett meg a kolera nosztraszra következtető tünetek között.

— **Hamis ötvenesek.** Nehány nap óta hamis ötvenesek vannak forgalomban, melyeket, minthogy a hamisítványok igen sikerültek, nehéz felismerni. Az osztrák-magyar bank pénztárainál is megfordult két ily ötvenes. Ezeket azért ismerték fel, mert a német szöveg felső sarkában „50 Gulden” helyett „50 forint” állott.

— **Életmentő uszómester.** Misliczky József, a Neptun-uszoda uszómestere egy fiatal gyerek életét mentette meg tegnap. A fiú a szél által elkapott ujságja után rohanva, az uszoda közelében beleesett a Marosba. Az ár magával sodorta s talán el is temeti, ha Misliczky észre nem veszi a küzködő fiút s a vízbe ugorva partra nem huzza.

— **A milleniumi kiállítás.** A szegedi ipartestület a szegedi iparkamara határozatát megelőzve, tegnapi értekezletén kimondta, hogy nem kíván részt venni a milleniumi kiállításon. E határozatot azzal indokolják, hogy a szegedi iparosok az eddigi kiállításokon soha hasznót nem huztak, ellenben költségük mindig igen sok volt.

— **A ki a saját füleit elhányja.** Irtuk, hogy egy olasz, Erdélyből Arad felé utazván, a vasuton megőrült s Radnán egyik fülét levágva azt az ablakon kidobta. Már készült a másik fülét is eldobni magától, de megkötözték s úgy szállították a szerencsétlent Aradra, hol — mint irtuk — estére meghalt. Az örült olaszt, mint most kiderült, Domenico Gaspari-nak hívták.

— **Munkászavargások Petrozsényben.** A petrozsényi kőszénbánya munkásai — mint levelezünk írja — sztrájkolnak Napok óta nem mennek dolgozni. A zavargásokra az adott okot, hogy a gör-kei, lelkes felhívta a hivatást, hogy Péter és Pál napján menjenek a templomba. A bányaigazgató azonban elrendelte a bányamunkásoknak, hogy ezen a napon dolgozzanak, de a munkások a templomba mentek és az nap nem akartak szolgálatot teljesíteni. Talált s chek igazgató ezért a meg nem jelenteket fizetéslevonással megbüntette. Az igazgató ezen elhatározása folytán az összes munkások fellázadtak és a

büntetés elengedését követelték, mit az igazgató megtagadván, a bányamunkások vonakodtak munkába állani, s 4–5 napon át a korcsutakban dőzsölve, a közbiztonságot veszélyeztették. A bányaigazgató megkeresésére a járási főszolgabíró katonaságot kért. Tegnapelőtt egy század katonaság ment Petrozsénybe, s a rendet helyreállította. Tizenkét munkás, mint a zavargások izgatói és vezetői, a szolgálatból elbocsájtottak. A büntető vizsgálat megindított.

— **Öngyilkosság.** Temes-Rékasról írják lapunknak, hogy tegnapelőtt Heuer János a padlason felakasztotta magát. Heuer korhely életet vitt és családjával folyton viszálykodott. Az öngyilkosságot valószínűleg mámoros állapotában követte el.

— **Fölösleges.** Egy éves önkényes: Szolgálhatok egy szivarral?

Altiszti. Mindenekelőtt szokjon le minden buta és felesleges kérdésre. Persze, hogy szolgálhat.

— **Eldorádó Magyarországon.** Délmagyarország egy idő óta valóságos Eldorádója lett a napszámosoknak. Azon a vidéken olyan nagy a hiány munkásokban, hogy az aratás alatt tíz forintot fizetnek egy napra a napszámosoknak és még így is Szerbiából kellett hivatalni száznál több munkást. Ezeknek két aranyat fizettek egy holdért. Különösen Hertelendyfalva gazdagodott meg így egy idő óta. Ovodákat, három iskolát és sok új házat építettek. Vannak olyan lakosok, a kik tíz év előtt egészen szegények voltak és most már a szomszéd határból is vásárolnak birtokokat. Ha ezek a hírek, a melyek Torontalmegyből érkeznek, igazak, akkor valóban irigylésre méltó dolguk van a délmagyarországi eldorádóbeli munkásoknak.

— **Egy dísz-község.** Keszinczről írják lapunknak, hogy ott a közbiztonsági viszonyok egyre lazulnak s a gyilkosságok és a gyújtogatások egymást követik. Folyó hó 18-án Berzován Junon elment bátyja, Vaszilie házába s mivel azt nem találta otthon, annak nejétől követelte, hogy adja ki az örök-részt, mert különben megöli. A megrémült asszony segítségért kiáltott, mire Berzován Junon föbe ütötte a kezében levő fejszével sógorasszonyát. Az asszony súlyosan megsebesült ugyan, de még volt annyi ereje hozzá, hogy elfusson a község házára és feljelentse az esetet az előjáróságnak. A községi örök azonnal üldözőbe vették a merénylőt, s sikerült is őt elfogni egy kerítés mögött, ahová elbújt. Még az nap délből ismeretlen tettesek felgyújtották Müller Péternek a hátrában buzakaszalját, mely 150 keresztből állott. A kár 650 forint tesz ki. Szerencsére a hidegkúti önkényes tüzoltó-egylet észrevette és a helyszínen gyorsan megjelenve eloltotta a tüzet, mely veszélyeztette a község gabonatermesztését. A leégett kazal különben biztosítva volt. Valóban legfőbb ideje, hogy a csendőrség őrsöt állítson fel Keszinczen.

— **Retélyes eset.** A makói rendőrség és a csendőrség rejtélyes eset kiderítésén fáradozik. Makó és Szemlak közt ugyanis fölismerhetőségig agyonvert férfi-hullát találtak, amelynek az arczáról a bőr is le van huzva. A meggyilkolt valószínűleg nyomdász volt s az a gyanu, hogy két társa ütötte agyon, akik esetleg valami bűnügyben árulásától tarthatnak. Az arczbőr lehúzása bizonyára szintén az elárulás megakadályozása miatt történt. A nyomozás teljes erővel folyik tovább.

— **Pályázatok.** A budapest-angyal-földi elmebeteg ápolásban I. oszt. másodorvos áll. aug. 14. A budapesti pénzügyminisztérium kebelében III. oszt. irodatiszti áll. 9 hét alatt. A hódmezővásárhelyi járásbírósnál aljegyzői áll. 2 hét alatt.

H y m e n.

Heller Gusztáv, új-aradi kereskedő, augusztus 14-én esküszik örök hűséget Ujvidéken Klein Jenny kisasszonynak, Klein Ignác ottani kereskedő kedves leányának.

Gyászrovat.

— **Özv. Öryné temetése.** Tegnap este hat órakor temették el a kiterjedt család nagy rokonságának és ismerőseinek őszinte részvételével özv. Öry Ferencné szül. Boros Katalin hült tetemét. A résztvevők között ott voltak Fábrián László főispán, Salacz Gyula polgármester, Ottórubay

Károly törvényszéki elnök, Dálnoky Nagy Lajos főjegyző, Páretz István tanácsos, Fényes Dezső, Fényes Béla dr., Marschall Lajos dr. stb., az arad-csanádi vasut tisztviselői kara csaknem teljes számban, többen az államvasutak tisztviselői közül, úgy szinte Gurahonczról az ismerősök nagy száma. A díszes ravatal a halottas háiban volt felállítva, a gyermekek, rokonok és ismerősök koszorúitól fedve, innen a szokásos szertartások között vitték a temetőbe s helyezték el a Boros-család sírboltjában. Megható volt a teljes számban együtt levő felnőtt gyermekek gyásza szeretett anyjukért, ki övének hálás szeretetéből alkotta magának a leg szebb emléket. A koszorúk közül következőket jegyeztük fel:

„Felejthetetlen drága jó anyjuknak — Gyászoló gyermekei” — „Boros Ben és családja — felelhetően kismamának” — „Boros Vida és családja — a szeretett testvérnek” — „A felejthetetlen jó anyának — Erzs és János” — „Kismamának — Zborovszky” — „Kismamának — Bruckner Ferenc és Megyeri Ilona” — „Valóságos mintaképe az igazi anyának, nyugodjál csendesen — Gedeon-család” — „Az aradi és csanádi egyesült vasutak tisztviselői”.

Egyletek, Társulatok.

Meghívás.

Az „Aradi Torna-Egylet” választmánya f. hó 23-ikán d. u. 6 órakor a szokott helyen ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai ezenel meghívhatnak.

Kelt Aradon, 1892. évi július hó 22-ikén.

A választmány t. tagjai a gyűlés határozatképességére való tekintettel a pontos megjelenésre kéretnek fel.

Az elnökség.

Színház.

— **Komáromi Mariska** még kétszer lép fel társulatunknál Nagy-Váradon. Szombaton a „Fekete dominó”-ban és vasárnap a „Sárga csikó”-ban.

— **Hentallerné-Pauli Mariska** a vidék egyik legkitűnőbb operette-énekesnője a várad színpadon f. hó 30-án kezdi meg négy estére terjedő vendégszereplését.

— **Iparosifjak műkedvelői előadása.** Az aradi iparos-ifjak önképző- és betegsegélyző-egylete 1892. évi július hó 24-én (vasárnap) az ipartestület udvarán jótékony célú műkedvelői előadást rendez. Helyárak: I-ő hely 60 kr. II-ik hely 40 kr. III-ik 30 kr. Allóhely 20 kr. Az egylet tagjai 10 kr kedvezményben részesülnek. Felülírtetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem a házalapra fordítatik. Jegyek előre váltthatók az egylet helyiségében (Ipartestület földszint) és az előadás kezdetén a póztársánál. Kezdeté esti 8 órakor. Kedvezőtlen idő esetén az előadás megtartása hirlapilag és falragaszok által tudatik. — Színre kerül „Viola” (az alföldi haramia), melyben a következő műkedvelők játszanak:

Havancsák József, Békésy Juliska, Viday Iduska, Hirsch József, Glutig Etelka, Schaffer Berta, Rozenberg Jakab, Viday Mariska, Glutig János, Hoppel Károly, Hajdu Mihály, Tóth István, Telekán Sándor, Békési Károly, Nyiga Ilona, Pománcz Gáspár, Huzsuk Ferencz, Varga János, Menczer Gyula, Hegedüs Mihály, Utrata Ferencz.

VEGYESEK.

— **Edison, a francziák barátja.** Pár hét előtt az a hír járta be a világsajtót, hogy Edison egy új pokolgépet talált fel, melynek segítségével ötven kilométernyi távolságból egy egész várost, vagy egy hadsereget össze lehet bombázni, s hogy a nagy amerikai feltaláló ezt a rettenetes találmányát Németországnak adta el. Egy francia egyetemi tanár nagyon a szívére vette ezt a dolgot és levelet írt Edisonnak, melyben megkérdezte tőle: „vajon igaz-e, hogy a nagy amerikai köztársaság fia, tudományos lángeszét a despotizmus szolgálatába adja a szabadság ellen?” A Revue socialiste című francia lap most ki nyomtatja azt a levelet, melyben Edison a hozzá intézett kérdésre felelt s a melyben a többiek közt ezt írja: „A pokolgépre vonatkozó állítások mind nem igazak. En volnék bizonyára a legutolsó az egész világon, ak

hajlandó lenne a francia köztársaság ellen-segeit a legcsekélyebb támogatásban is részesíteni.

— **Magyar cigányok Londonban.** Egy pár évtized óta nagy kelete van a magyar cigányoknak a külföldön. Akármire forduljanak is meg a barna fiúk, mindenütt elbűvölők kedűjökkel a zenekedvelőket, a kik jobban is megbecsülik őket, mint azok a nagyképű hazánkiai, a kik a zeneszakértőt affektálva, mindenképen rá akarják bizonyítani a cigányra, hogy játéknak nincs semmi értéke. Erős czáfolat az efféle bölcse véleményre az, hogy még a finyás Anglia legmagasabb köreit is elragadják a mi cigányaink, a kik közül csak pár nappal ezelőtt játszott a walesi herceg és családja előtt Balázs Kálmán, a volt debreczeni híres cigányprimás. Mint Londonból írják, Balázs ez év május 3-án utazott oda a bandájával, minthogy a nyarat már évek óta többnyire ott tölti. Ehó 17-én nagy estély volt a walesi hercegnél s a magyar uraságokat Balázs mulattata a bandájával. Az udvar nagy része ott volt az estélyen s Teck herceg sem hiányzott. Mary hercegnőnek, a ki Balázst már régebb idő óta ismeri s szívesen hallgatja, a banda primása egy saját szerzeményű polkáját ajánlotta fel, melyet a hercegnő szívesen elfogadott és megköszönt. A polkát Balázs Londonban kinyomatja. Az estélyen többnyire magyar zenedarabokat kellett a bandának játszania; Kis Ferencz a kisbőgő, Zsiga János pedig a cimbalmon tett ki magáért szólójátékkal. A magasrangu társaság látható tetszéssel tapsolt nekik s vacsora után fél egyig huzatta a cigányokkal.

— **Sardouról.** A hírneves francia drámaíró, mikor még csak kezdte a tollforgatást, elküldte egyik darabját Scribehez, az ünnepest színműíróhoz, felkérve őt, olvassa el s mint társíró nyomtassa rá nevét, s adja be valamely színházhoz. Scribe megígérte a fiatal és még teljesen ismeretlen nevű Sardounak, hogy a darabot elolvassa s ha megtetszik neki, pártfogásába veszi. De akárhányszor ment a fiatal költő, hogy idős társának véleményét meghallhassa, azt a választ kapta, hogy Scribe nincs otthon. Végre Sardou türelmének is vége szakadt, s egy erélyes barátját küldte a költő házába, a ki nem hagyta magát elutasítani, s a kézirat visszaküldését kérte. Végre is Scribe visszaküldte a darabot azzal a megjegyzéssel, hogy is gondolhatta azt, hogy egy lovat és egy szamarat egy kocsiba fogjanak? Erre Sardou egyszerűen elküldte Scribe-nek névjegyét s szavakkal: „Tisztelt uram! hogyan tarthat engem — lónak?”

— **A galanszár.** Pétervárról írják, hogy e hó 18-án több pétervári felsőbb leányiskolának növendékei, számszerint kétszázöt, kirándult Péterhofba, a hol a csárának tudvalevőleg fényes kastélya van. A csár nagyon is udvarias volt a látogató fiatal leányokkal szemben; már a pétervári pályaudvaron a csári várótermeket nyitották ki a csár egyenes parancsára az ifjú hölgyeknek. Péterhofban százötven udvari diszfogat várta az érkezőket. A kastélyban a csárné, Xenia Alexandrovna és Mária Pavlovna fogadták a vendégeket s ott is marasztották őket ebédre. Három órákor megérkezett a csár; a legszeretelméletőbben társalgott a „felsőbb leányokkal” s mindegyiknek virágbokréta és csukorkákat adott. Két teljes órát töltött velük s részt vett társasjátékaikban is. Játék közben a minden oroszok ura egy pár ártatlan csókcskát is kapott. Hat órákor jelentették, hogy találva van s a csár a leányok közül a legszebbet maga vezette asztalhoz. Diner után a csár hatvan udvari és kétszáz fiatal hadapródot rendelt a terembe a tánczhoz. A csár maga rendezte a tánczokat s úgy maga, mint a cárevis minden egyes tánczból kivette a maga részét. Ejjel tizenegy órákor a csár kikísérte a boldogságtól ragyogó hölgyeket a vasúthoz, s honnan külön udvari vonat vitte őket vissza Pétervárra.

CSARNOK

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti novellája. —

[4] Irta: ifj. Gily Ede.

Akos még egyszer összeszedte minden erejét, hogy elhagyhassa a szobát, de a mint az ajtó felé közeledve lehorgasztott fejét fölveté

s tekintete találkozott a neje tekintetével, visszahökken. De hogy is ne? Hisz újra belepillantott azokba az éjszötét szemekbe, melyeknek tüze lobbantotta egykor lángra benne az örök szenvedélyt; — s melyek most úgy villantak meg, hogy kifejezést nyert bennök egyszerre a múlt minden gyönyöre, a jelen szomorú valója s a végsőre elszánt lélek utolsó életdobbanása.

Megbánást, lemondást még soha úgy szemek ki nem fejeztek!

Eliz látva férje önkénytelen ingadozását, remélni kezdett s lebecsült a tört emelő jobbát. Mindenre kész volt. Szívét a bűntudat s a bűntárs hitszegése gyötörte, agyában a megbánás kicsinyessége s a jóvátétel lehetetlenségének gondolatai üzték egymást.

Arcza egy árnyalattal sápadtabb lett, midőn Akos hozzálépett, megfogá kezét s halk esdeklő hangon mondá:

— Eliz! Rajongóban szív nem szeretet, mint a minő szerelemmel én szerettelek. Megcsaltál. Nem teszek szemrehányást, mert most is véghetetlenül szeretlek; de közöttünk mindennek vége van örökre. Nem lehet más; így kívánja ezt a bemocskolt név, a meggyalázott férfiúi becsület. Dobb el a tört, ne tégy boldogtalanabbá, mint a milyen vagyok. Menj, távozz s hagyj itt maradni abban a tudatban, hogy te, az én egyetlen örök szerelmem, ha nem is az én számomra, — de mégis élsz!

Szegény, boldogtalan asszony! Többet nyert annál a tekintetnél, a melyet kikönyörögni ment vissza férje házába; sokkal többet, mint a meunyre önmagát méltónak, érdemesnek találta. Fájt neki ez a tudat véghetetlenül, majd a szíve szakadt meg belé.

Szemrehányásra, durván nyilatkozható visszautasításra, megvetésre szolgáltatott okot és az az ember, — a ki ellenolyan nagyot vétett, — szerelmet esküszik s könyörög neki, csak hogy távozzék és éljen. Vegyesebb érzelmek aligha zajgottak valaha női kebelben, mint a miők Eliz lelkét töltötték el, midőn Akos szavai szívébe véste.

Megsemmisülve hullott térdre a legnemesebb jellem előtt, törpeségének teljes tudatában fonta körül karjaival férje térdeit; sirt, zokogott, némán keservesen.

Akos lehajolt hozzá, fölemelte és újra kérilelé:

— Ne sirj Eliz! sokkal nehezebb úgy a válás, fáj látnom, hogy te könyezel. Száritsd föl könyvedet s élj boldogan. Válnunk kell, Isten rendelése ez.

— Megyek, — megyek anélkül, hogy bevallanék neked mindent, anélkül, hogy meggyőznék arról, hogy neved nincs meggyalázva, — de előbb látni akarom még utoljára a fiamat, azután oltsd belé azt a tudatot, hogy anyja meghalt.

— De Eliz...

— Semmi ellenvetés, látni akarom a gyermeket; hisz ő nemcsak a tied, de az enyém is.

Akos nem szólt többet, némán távozott s kezénfogva vezeté be fiát, az ő egyedüli vigaszát, egyedüli büszkeségét. A csöppség elvonta tőle kezét, örömpesve szaladt Eliz elé, tárt karjai közé s elárasztá ezer kérdéssel, hogy hol volt olyan soká?

Eliz keblére vonta s keservesen sirni kezdett.

— Ne sirj mamám, bántott valaki édes? Miért sirsz?

— Örömbömben, hogy láthatlak, — mondá könyeit fölzarítva az anya.

— De ugy-e nem mégy el megint? Olyan rossz nekem, mikor nem vagy itthon.

— Ne fecsejg édes gyermekem, a mamának ma fáj a feje, jöjj fekdüj le, majd holnap mindent elmondhatsz nekem! — mondá Akos s miután Eliz még egyszer megcsókolta fiát, kivezette s a cseléd gondjaira bízta.

Eliz, a mint fia mögött bezárult az ajtó, úgy érzé, mintha szívéből szakadt volna ki egy darab, s mintha annak a darabnak a nyomán meg akarna szakadni az egész kebel.

Elaléltan dült vissza székébe s csak Akos visszatérő lépteinek nesze téríté magához ismét.

— Nos, óhajtsz-e még valamit Eliz? — kérdé a férj.

— Igen! Nyujtsd kezéd, nézz szemembe és csókold meg még egyszer... utoljára, hadd égjen ajkamon bucsúcsókod. Nem vagyok reá méltó, tudom; de tudom azt is, hogy sokkal nemesebb vagy, semmint megta-

gnád legutolsó kérését annak, a ki a világ hű gyönyöreire számára megszűnt élni.

Akos egy pillanatig habozni látszott, de, azután átölelte azt az ölelésre termett derekat s szenvedélyesen csókolta meg a bűnös asszony ajkait.

— Köszönöm! Isten veled! Feledj el, mint egy rossz álmot s szeresd a gyermekünket! Isten veled... örökre! — mondá remegő hangon, előtörő könnyeit visszafojtva Eliz és hirtelen elhagyta a szobát.

Akos végkép kimeríté a jelenet s ha Eliz még egy perczig marad, talán mindent meg tudott volna neki bocsájtani, mert most is olyan véghetetlenül szerette, mint akkor, a mikor még csak nőtlenkori titkos ábrándjainak oltárképe volt.

Amint egyedül maradt, végigterült a pamlagon s fogai között mormolt:

— Így kellett lennie, így kívánta a becsület.

(Folytatása következik.)

Táviratok.

Edelsheim-Gyulay állapota.

Budapest, július 22. Saját tud. táv.) Edelsheim-Gyulay Lipót báró állapotában délután örvendetes javulás állott be. A kezelő orvosok délután tanácskozást tartottak, melyben bélelzárulását, nagymérvű szivgyengeségét, a baloldalnak benulását, hebegő beszédét, önkívületi állapotának alábbhagyását konstataáltak.

Tűzvész.

Szolnok, július 22. (Saját tud. táv.) Szolnokon (Szepesmegye) az éjjel óriási tűzvész dühöngött. Tizenkilencz ház összes szénatakmánnyal együtt földig égett. Igen sok család hajléktalanná lett, a nyomor leirhatatlan.

Anglia parlamentjéről.

London, július 22. (Saj. tud. táv.) A „Morniug Post” Salisbury ujságja azt ajánlja, hogy a parlament bizalmatlantági szavazata esetében elnapolják az országgyűlést 1893-iki ülésszakáig.

A kolera.

Páris, jul. 22. (Saj. tud. távirata.) A kolera fellépett Gentillyben is. Saint-Denisben két halálos végű koleraeset fordult elő.

Belgrád, július 22. (Saj. tud. táv.) Hivatalosan megczáfolják azt a hirt, hogy Vranjában és Szerbia más helyein kiütött a kolera.

Olasz-francia viszony.

Genua, július 22. (Saját tud. táv.) A francia hajórajt, ha eljön Genuába, a lakosság lelkes fogadtatásban fogja részesíteni.

Csaló amerikai követ.

Kopenhága, július 22. (Saj. tud. táv.) Rydert, az északamerikai Egyesült-Államok követét, kit azzal vádolnak, hogy egy örökség lefizetésénél csalást követett el, letartóztatták.

A tangeri zendülés.

Tanger, július 22. (Saj. tud. táv.) A szultán táborából a csapatok Tanger ellen nyomultak. Döntő ütközet áll küszöbön. A szultán csapatainak tilos átlépni Tanger határába. A kormányzó intézkedett erős őrcsapatok elhelyezéséről.

London, július 22. (Saj. tud. táv.) A külügyi hivatalhoz levelek érkeztek Smith követtől, melyek megerősítik az összes eddigi híreket és különösen azt, hogy a marokkói szultán a követet 30,000 font sterlinggel meg akarta vesztegetni.

Cseng—Ki—Tong adósságai.

Tien-Csin, július 22. (Saját tud. táv.) Li-Hung-Csang alkirály megbízta a Landauer-bankházat, hogy a volt párisi kínai követségi titkár, Cseng-Ki-Tong tábornok által egy párisi banktól felvett kölcsönt fizesse vissza.

Közzgazdaság.

A világ-aratás.

— július 22.

Az utóbbi hetek szeszélyes időjárása az európai és amerikai aratásra kétségkívül hátrányos hatással volt, mindazonáltal a világ-aratás nyos elágékedve s feltétlen megnyugvást nyújt a fogyasztásnak, hogy gabonaszükségletét olcsóbb árakon fogja fedezhetni, mint a lefolyt kampagnében, feltéve persze, hogy az időjárás a legközelebbi hetekben, mikor világ-szerzte folyik az aratás, nem okoz galibát.

A tavalyi s az idei terméskültségek közt való különbség pregnáns kifejezést nyer a jelenlegi s a tavalyi ilyenkorai árakban. New Yorkban július második felének elején, a páratlanul gazdag amerikai termés dacára, a buza 94 $\frac{1}{4}$ centen jegyeztetett, az idén pedig augusztusi határidőre 84 $\frac{1}{4}$ cent; a liszt tavaly 4:35 dollár volt, az idén 3:10 dollár. Berlinben a buza 207 márkán, rozs 196 márkán jegyeztetett, most pedig az előbbi 173.75, az utóbbi 170 márká (szept.—okt.-re). Párisban a buza tavaly ilyenkor 26.40 frankon, liszt 58.10 frankon állott, az idén pedig 22.70, illetve 51.40 frankon jegyeztetik.

Bécsben, a hozzának legközelebb eső s árainkat közvetlen befolyásoló piacon, buza öszre tavaly 9.38, rozs pedig 8.31 frton jegyeztetett, most pedig 8.32, illetve 7.43 forinton áll.

Ha már e számok is azt mutatják, hogy az európai államok termései nagy átlagban kedvező kilátást nyújtanak, másrészt döntő körülmény az, hogy az utóbbi amerikai buzatermésből még jelentékeny készletel állanak rendelkezésre s hogy éppen a legfontosabb európai import-államokban, mint a n g l i á b a n, f r a n c z i a - és N é m e t o r s z á g b a n, szintén jelentékeny mennyiségű amerikai buza és liszt van még raktáron. O r o s z o r s z á g n a k tavalyi rossztermését ez bőven egyensúlyozza s a kiviteli tilamnak megszüntetése óta szabaddá lett orosz gabona nem volt képes még eddig a nyugati piacokon folyt versenyt legyőzni.

A nemzetközi gabonapiacz helyzetét továbbá még a csendes üzletmenet s a rendkívüli csekély áringadozások is jellegzik, a mi azt bizonyítja, hogy sehol sincs valami jelentékeny hiány s hogy éppen az import-államok kevés kilátást nyújtanak arra, hogy idegen terményeket nagy mértékben fognak igénybe venni.

Kifejezésre is jutott enézet a kereskedelmi miniszteriumban legutóbb tartott anketen, melyen ha nem is teljesen megbízható adatok hozattak fel, de azok az általános helyzetet meglehetősen helyesen jellemezték.

Az összbemérés, melyet a világ-aratás küszöbén nyerünk, tehát az, hogy a világ gabonaszükséglete elég bőségesen fedezve lesz s hogy az árak a tavalyiaknak magasságát nem fogják semmi esetre sem elérni.

Az aratás.

— Saját tudósítóinktól. —

Arad-Szent-Márton és Mácsa vidékén az ősziakat kedvező időben learatták, a takarítás folyamatban van, a cséplés megkezdett. A terméseredmény a hozzá fűzött reményeknek nem felelt meg. Buzából a szebb vetés meg volt dölve és a rozsa nagy kárt tett benne; magyar holdankint átlagban 3 $\frac{1}{2}$ —4 mmászt ad; egyes helyeken szép szemét hozott s termése is kielégítőbb. Rozs ritka volt, szintén gyengén fizet, holdankint 3—3 $\frac{1}{2}$ mmászt. Az árpa felette rozsdás; mennyiségileg is kevés termést, minősége is gyenge, holdankint 4—4 $\frac{1}{2}$ mmászt nyerne. Valamennyi kalászos között a zab, jó hozammal biztat. Kapásnövények a nagy szárazságban hanyatlanak, kukorica fonyvad, csökepzése hiányos.

Klopódia (Temesm.), július 20. A roppant szárazságot felváltó eső éppen a zabaratásra jött. Az ősziak cséplését már megkezdtek; e

szerint a buza holdankint 7—8 métermázsá eredményt ígér, de minősége nem egészen kifogástalan.

— Magyar pénzügyi műveletek. A bécsi „Presse” írja: Ambar most mar T a u s s i g igazgató is szabadságra ment, a tőzsdén az a hír volt elterjedve, hogy a magyar pénzügyminiszter még e hét folyamán tárgyalni fog a Rothschild-csoporttal. Tényleg azonban a Rothschild-csoport körében erről mitsem tudnak s a hír valósága ellen szól az a körülmény is, hogy W e k e r l e pénzügyminiszter már csak taktikai okokból is alig lesz hajlandó az illető személyiségeket, mikor azok éppen csak most mentek szabadságra, azonnal újra maga köré gyűjteni. A hír valószínűleg onnan eredt, hogy K o r n f e l d, a magyar hitelbank igazgatója e héten visszatért szabadságáról s hogy P a l l a v i c i n i örgróf egy-két napra birtokáról felrándul Budapestre. Lehetőséges ugyan, hogy az utóbbi alkalommal tán beszélni fog a magyar pénzügyminiszterrel, de azért tárgyalásokról W e k e r l e és a Rothschild-csoport közt egyelőre nem lehet szó.

— Olcsó marhasó. Bethlen András gróf földművelésügyi miniszter jelenleg tanulmányokat tesz az olcsó marhasó előállítását. A miniszternek kettős terve van: alkalmas módját kitalálni a só denaturálásának; ha pedig ez nem sikerül, úgy a mezei rendőrségről szóló törvényjavaslat keretében oly intézkedéseket fog felvenni, hogy az olcsó marhasó, bites pásztrok utján, egyes legeltető gazdák szigorú ellenőrzése mellett árusíttassék el.

— Teherkocsik szaporítása. A magyar államvasutak igazgatósága az eddigi szállítókosik számának kellő szaporítására most rendelt 1000 darab szeneskocsit, teljes vasvázal és faszerényekkel. A kocsik a szén-szezonra már elkészülnek s így a tavaly előfordult nagyobb szállítási fennakadások már nem ismétlődnek.

— A csehek és a magyar gabona és liszt. Az izgatás a magyar liszt, illetőleg gabona ellen Csehországban újra megindul. Mint Prágából jelentik, a közigazgatási gazdasági egyesület elhatározta, hogy lehetőség szerint meg fogja akadályozni a magyar gabona és liszt behozatalát. E célból többek között meg fogja nevezni úgy az idegen örlemények elárúsítóit, mint azon kereskedőket, kik kizárólag csehországi lisztet árulnak.

Szeszüzet.

Július 22.

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 54.25, kicsinyben 54.75 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 25 frt fogyasztási adót.

Hivatalos piaci árak Aradon.

— Július 22-én. —

Gabnaneműek: Tiszta buza legnehezebb 7 frt 50 kr, közép — frt — kr, kétszeres legnehezebb 7 frt — kr, közép — frt — kr, rozs legnehezebb 6 frt 80 kr, közép — frt — kr, árpa legnehezebb 4 frt 30 kr, közép — frt — kr, zab legnehezebb 4 frt 90 kr, közép — frt — kr, retek repce legnehezebb — frt — kr, kukorica 4 frt 20 kr 100 kilónként.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, jul. 22. d. u. 5 óra.

Gabona	F a j	Irány-zat	100 kilogramm frt
B u z a	bánási	szilárd	8.20—8.85
	tiszavidéki	„	8.20—8.85
	pestvidéki	„	8.15—8.80
	fehértói	„	8.20—8.85
	bácskai	„	8.20—8.85
R o z s	—	lanyha	7.45—7.60
	takarmány	lanyha	5.30—5.50
Á r p a	égetni való	„	—
	sörfűzdei	„	—
Z a b	—	szilárd	5.50—5.85
T e n g e r i	bánási	lanyha	4.75—4.90
	másnemű	„	4.70—4.75
K á p o s z t a - r e p c z e	—	lanyha	11.—11.25
K ö l e s	—	lanyha	5.10—5.25
B u z a	tavasza	lanyha	8.10—8.12
	június 1892	„	8.40—8.42
T e n g e r i	őszre	„	—
	máj.-jun. 1892	lanyha	4.76—4.78
Z a b	szept.-okt. 1891	„	4.78—4.80
	Bpesti sz. tavasz	lanyha	5.16—5.18
K á p o s z t a - r e p c z e	„ „ őszre	„	5.43—5.45
	aug.-szept. 1891	lanyha	11.—11.05

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. július 22.

Magyar aranyárjádék 6%	—
Magyar aranyárjádék 4%	110.10
Magyar papírjádék 5%	100.50
Magyar vasúti kölcsön	120.50
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kibocsátás	117.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Hórvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezmaváltási kötvény	147.50
Magyar nyereséjsorsjegy-kölcsön	138.—
Tiszazabályozási és szegedi sorsjegy	138.—
Osztrák járadék papírban	95.50
Osztrák járadék ezüstben	95.25
Osztrák járadék aranyban	113.—
18 0-ki államsorsjegyek	141.—
Osztrák-magyar bankrészevény	995.—
Magyar hitelbankrészevény	358.25
Osztrák hitelintézet részevény	301.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.57

Idegenek névsora Aradon.

Július 22-én:

Fekér Kereszt szálloda: Wordischán Gy. magánzó, Világos, Heinrich Pál kereskedő, Zeulenroda. Kromenetzky M. mérnök, Bécs, Popovits B. és neje fogorvos, Hátzag. Harrász Miksa mérnök, Pozsony. Kraft Viktor magánzó, Csorvás. Ekedh Antal magánzó, Pécs. Komócsy József rendőrfőnök, Budapest. Rosenberg Mihály kereskedő, Szeged. Rosenberg Mihály kereskedő, Szeged. Goldschmidt Bernát kereskedő, Budapest.

Vass szálloda: Küvér Antal birtokos, Sofronya. Balla Dező birtokos, Kovácskő. Ausländer Sándor birtokos, Berza. Binenstock Jakab kereskedő, Butyin. Olgyán Gyula birtokos, Budapest.

Nádor szálloda: Diamanti Miklós tanár, Nagyvárad. Roty Ignác közgám, Pankota. Tannaci József mérnök, Budapest.

Arany Kules szálloda: Velbavsky Gyula kereskedő, Lippa. Róth Mór földbirtokos, Gavodja.

Három Király szálloda: Fodor Ödön járásbíró, Vinga. Pál Sándor birtokos, Tópa. Temesvári Pál birtokos, Bánhegyes. Argyelán János jegyző, Galsa. Lozer N. kereskedő, Arad. Bajcsi László jegyző, Kunágota.

Magyar Korona szálloda: Kohn és fia vendéglős, K. Jenő. Csermő. Rosenberg Mór birtokos, Csermő. Bagyik Sándor és családja járásbíró, Borosjenő.

Czitronyi szálloda: Kalló Béla gépész, Sz.-Somlyó. Altman Ede jegyző, Oreczifalva. Hrivnák János ág. ér. tanító, Mossóc (Turócmező).

Vasúti szálloda: Reimhold Lajos hivatalnok, Bécs. Afterdirt Mór és neje magánzó, Budapest. Dobovay K. Lajos városi hivatalnok, Veszprém. Rakosányi Árpád főgymnasiumi tanuló, Szarvas. Major Miklós cs. és kir. százados, Sz.-Ludoczi (Erdély).

Felelős szerkesztő: Váshhelyi Béla.

Nyilttér.

Iparosok és feltalálók figyelmébe!

Bergl Sándor fővárosi mérnök, a „Magyar Szabadalmi Közlöny” szerkesztője városunkba érkezett és folyó hó 24-én és 25-én (vasárnap és hétfőn) Atilatér 3. alatt lévő lakásán készséggel felvilágosítással szolgál szabadalmi és iparügyekben délelőtt 9—12 óráig, délután 3—6 óráig.

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9 $\frac{1}{2}$ frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6 $\frac{1}{2}$ % kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett fennáll.

A kölcsönügyletek gyors és előékeny lebonyolítása biztosítottatik.

501 7—*

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közlömekért nem vállal felelősséget a sz. r. k.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak külműhelyei részére a f. évben szükséges 4 csoport mozdony-emelő állvány és 3 kocsi és szerkocsi emelő állvány szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat hirdetik.

Ezen emelő-állványok minőségére nézve a következők szolgáljanak irányadónak:

A mozdony-emelő állványok saját műhelyi szerszámrajznak XI. füzeté 12. ábrája szerinti méretekkel s ott előírt alkatrészekkel, aczelorsó zsinór menetekkel, kovácsolt csavaranyával, gördítő kerekkel, az északi főműhelyünkben már használatban lévő ilyen emelő állványok mintájára, a kocsi és szerkocsi emelő állványok pedig vasszerkezettel egyenként 2 pár futó és csigával ellátott vasállványból, mindegyik pár két-két aczelből való csavar-orsóval és kerékhatással, valamint 2 db vas kereszt gerendából állólag szállítandók; hordképességük 20.000 klgr. csavar orsó közti távolság 3500 mm., az orsó átmérője 65 mm. egyebekben saját műhelyi szerszámrajzunk XI. füzeté 13. ábrája szerint 1750 krnyi össz-súllyal készíthetők.

A mozdony-emelő állvány megközelítő össz-súlya az ajánlatban kiteendő.

A szállítási határidő a megrendelés vételétől számított 6 héttel fog kitüzetni.

A szállításra nézve a 129381 | 92. sz. «általános» feltételek, anyagok és leltári tárgyak szállítása iránt érvényesek, mely feltételek füzeté épügy mint az érintett szerszámrajz-füzet a pályázati hatánapig a központi anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Budapest, Andrásy-ut 75. sz. II. emelet) az érték lefizetése mellett megkaphatók, esetleg az érték beküldése után postán megküldetnek, az északi főműhelyünkben használt emelő állványok pedig ugyanott d. e. 8—12 és d. u. 2—6 óráig megtekinthetők.

Minden ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a szállítási feltételeket és szabványrajzokat ismeri és elfogadja.

Azon ajánlók, kik részünkre még nem szállítottak, kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak ajánlatukhoz csatolni, melyben gyáruk solioitása és szállító képessége igazoltatik.

Ugyanezen hatóság által igazolandó a szállítandó emelő-állványoknak hazai származása akképen, hogy a kiállítandó bizonyítványban világosan igazolva legyen, hogy az ajánlott állványok czégnek «Magyarország határában belül létező gyárában vagy műhelyében készülnek».

Az ajánlatban a felsorolt feltételek elismerése felelősen.

Az egységi árak bérmentve budapesti központi szertárunkba vagy vidéken levő szállítók által az ott legközelebb fekvő állomásunkra érve — tiszta vagyis százalékos leengedés nélküli értékben és pedig számkokban és betűkben kifejezve jegyzendők be az ajánlatba. külön mindkettőre állványra nézve.

Az ajánlott emelő-állványok csak akkor fognak hazai származásuaknak tekinteni, ha lajstromozott hazai gyári védjeggyel vannak ellátva, mívégből ezen védjegy az ajánlatban is előtűntetendő.

Továbbá minden kétséget kizáró módon megnevezendő az ajánlatban a gyárhelység illetve műhely, ahol az emelő állványok készíttetni fognak, és fentartjuk magunknak azon jogot, hogy a gyártásnak tényleg a megnevezett helyen való eszközéséről kiküldendő közlegeink által bármikor meggyőződést szerezhessünk.

A fenti kellek hiányával szerkesztett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlat a borítékon «Ajánlat 78709 | 92. számhoz emelő állványokra» felirattal fent nevezett szakosztályunkhoz czimezve f. évi augusztus hó 20-án déli 12 óráig benyújtandó, vagy posta útján beküldendő.

Bánatpénz gyanant az ajánlott emelő állványok ar szerinti értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban f. é. aug. hó 19-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál (Andrásy-ut 75. sz. földszint) leteendő, mely a szállítás elnyerése esetén óvadéku is fog szolgálni, eredménytelen pályázat esetén pedig az az iránti értesítéskor vissza fog utalványoztatni.

Ajánlattevő köteles az ajánlata felett hozandó határozathozatalig szavatosságban maradni.

Fentartjuk végre magunknak a jogot, hogy az ajánlók között tekintet nélkül az árakra szabadon, választhassunk, hogy továbbá tetszés szerinti részmennyiség szállítását is átengedhessük,

mely utóbbi esetben ajánlattevő, ha csak az ajánlatban az ellenkezőt világosan ki nem köztötte, köteles ezen részmennyiséget is a megállapított feltételek illetve árak mellett szállítani, végre jogosítva leszünk a cél elérésére bármely más irányú intézkedést is tenni.

A nyertes szállító köteles a munkaképtelenné vált vagy elhalt és nyugdíj-igényre nem jogosult alkalmazottainak illetve ezek családtagjainak segélyezésére létesített alaphoz, a szállítások után érdembe hozott összegnek $\frac{1}{10}$ (egy tized) százalékával hozzájárulni, mely járulék a kifizetés alkalmával fog levonotni.

A szállítási ügyletből eredő minden bélyeg és illeték költségeket szállító viselő.

A fenti feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeznek be, végre olyanok, melyekben vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vétetnek. Budapest, 1892. július hóban.

Az igazgatóság.

10770 | 892.

553 3—3

Hirdetmény.

A városunk területén, minden évnek már kora tavaszán megkezdett építkezésekhez szükséges homoknak kihordása olyankor midőn a Marosnak vizállása magas és annak porondjairól homokot kapni nem lehetett, eddig a ségai gödrökből lett megengedve.

Minthogy azonban a ségai gödrökben lévő homok ma már erősen megfogyott, s az ami ott még található, a város által eszközözendő utépítési munkákhoz lesz a jövőben szükséges, elrendeltük, hogy az 1893. január 1-től kezdve az onnan való homokhordás a magánosok részére sem építkezésekhez, sem gyalogjárók fentartásához meg ne engedessék, s hogy nevezetesen a ségai házak és telkek gyalogjáróira is a szükséges homok a libás dűlőbeli anyaggödrökből lesz hozandó.

Erről különösen az építkezési vállalkozókat azzal a figyelmeztetéssel értesítjük, hogy ezentul szükséges lesz a tavasszal megkezdeni szándékolt építkezésekhez való homokot a Maros porondjairól, ősszel és télen a kisebb vizállások mellett kihordatniok. Az ekként kihordandó homok elhelyezésére és készletben tartására az alsó Marosparton, a sertéshizlálók közelében fogunk alkalmas helyeket, mérsékelt díj mellett kijelölteni.

Azoknak azonban, kik ily helyeket használni kívánnak, ez iránt kérvényt kell benyújtaniok.

Aradon, 1892. július 2-án.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak Budapest déli üzletvezetősége.
13724. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Bród állomásán 1892 évi december hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon naptól számított három évi időtartamra azaz 1895 évi december hó 1-ig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdettetik, mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok útján döntetik el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva és okmányokkal felszerelve kell lennie: a borítékra pedig a következő felirat irandó: «Ajánlat a m. kir. államvasutak Bród állomásán levő vendéglői üzletre 13724 számhoz.»

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1892 évi július 28-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest déli üzletvezetősége titkári hivatalához czimezve posta útján térti vevény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 300 szóval háromszáz o. é. forint készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapesten 1892 évi július hó 27-én déli 11 óráig eteendő vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó s a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

A vendéglői bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi ut II. ház II. emelet 25. ajtó szám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadja.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest—déli üzletvezetősége fenttartja magának azon jogot, hogy az ajánlat tevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Budapest, 1892. június hó.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

13856. sz.-hoz.

431 3—3

Pályázati hirdetmény

(tölgytalpfák szállítása iránt).

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének vonalain még

1000 darab II. rendű ütközési

12500 darab I. rendű közbenső és

1000 darab II. rendű közbenső tölgytalpfa szükségeltetik, mely felelősségben ez évi szeptember, fele részben pedig folyó évi október hó végéig beszállítandó.

Ezen talpfák szállítása a 129381 | 91. szám alatti általános és a tölgytalpfák szállítására nézve fennálló 21987 | 92. sz. különleges szállítási, valamint a részletes pályázati feltételek alapján eszközözendő, mely feltételek az üzletvezetőség I. osztályánál a hivatalos órákban megtekinthetők. — A részletes szállítási feltételek az üzletvezetőségtől díjmentesen, a szállítási feltételek pedig az összeg (25 és 15 kr.) előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtártól megszerezhetők. — Mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik, hogy az említett pályázati és szállítási feltételeket jól ismeri és azokat elfogadja.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok f. évi július hó 26-ának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályának főnökéhez benyújtandók vagy posta útján beküldendők; a bánatpénz folyó évi július hó 25-éig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál teendő le. Arad, 1892. június hóban.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak Budapest-Déli üzletvezetősége.

16123. sz.

533 3—3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Kis-Körös állomásán 1893. évi január hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon naptól számított három évi időtartamra azaz 1895. évi december hó 31-ig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdettetik, mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok útján döntetik el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva és okmányokkal felszerelve kell lennie; a borítékra pedig a következő felirat irandó: «Ajánlat a m. kir. államvasutak Kis-Körös állomásán levő vendéglői-üzletre 16123. szhoz».

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1892. évi szeptember 3-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége titkári hivatalához czimezve posta útján térti vevény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 100, szóval száz o. é. forint készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban e nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapesten 1892. évi szeptember hó 2-án déli 12 óráig leteendő vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, utolsó s a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

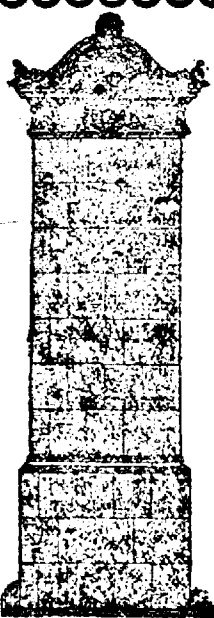
A vendéglői bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi-ut II. ház II. emelet 25. ajtó szám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadja.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége fenttartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Budapest, 1892. június hó.

Az üzletvezetőség.



Az Eperjesi-Népbank kályhagyára

ajánlja kitűnő minőségű és szépségű gyártmányait **fehér, színes és majolika kályhákban**, valamint **diszes kandallókban**, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el, és úgy a magyar iparegyesület, valamint a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur által is ki lettek tüntetve.

Jutányos árak mellett a legsolidabb és legpontosabb kivitel biztosítottatik. **Takarék konyhák** felállítására a legjutányosabb árak mellett eszközöltetik.

Mintakönyv és árjegyzék kívánatra bérmentve.

Főraktár: **Eperjesen (Sáros megye).**

Képviselőnk:

HANN ALAJOS ur ARADON,

Eperjesi-Népbank kályhagyára.

1602 | 892. Pécskai járási főszolgabírószágtól.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött kis-perregi körorvosi állásra, melyhez Kis-Pereg és Német-Pereg községek tartoznak, pályázat nyitattik és választási határidőül **folyó évi augusztus hó 24-ik napjának délelőtti 10 órája** Kis-Pereg községhezahoz kitűztetik.

A körorvos javadalmazása következő: évi fizetése 600 frt, nappali látogatásért 25 kr, éjeli látogatásért 1 frt, székhelyen a halottkémelésért 20 kr. A körorvos folyamodás esetére kézi gyógyszerárt is tarthat.

A körorvos a körhöz tartozó Német-Pereg községben hetenként kétszer tartozik megjelenni, hova az illető község által díj nélkül szállittatik.

Pályázni kívánók az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ában előírt minősítést igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket folyó évi augusztus hó 23-ik napjának d. u. 5 órájáig alóli főszolgabírószághoz beadhatják.

Pécska, 1892. évi július 13.

Vásárhelyi,
főszolgabíró.

571 3-3

577 | 893.

Simonyifalva község előljáróitól.

Árverési hirdetmény.

Melynél fogva ezennel közhírré tétetik, miszerint Simonyifalva község tulajdonát tevő cserép és téglia égető gyár a hozzá tartozó 16 katastrális hold jó minőségű földdel, Simonyifalva község képviselő testületének határozata folytán 1893. év január hó 1-ső napjától 1899. év január hó 1-ső napjáig vagyis hat évre **1892. év augusztus hó 14-ik napján d. u. 3 órákor** nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Melyre a bérelni szándékozók azzal hivatalnak meg, hogy a bérbeadási feltételek az árverés napjáig is Simonyifalva község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Simonyifalván, 1892. július hó 19-én.

Páll Pál,

Mántik János,

jegyző.

576 1-3

bíró.

Hazánk kedvelt és rendkívül szénsavdus

Szántói savanyu vize

kapható a kutkezelőség által megszabott igen előnyös árakon az aradi raktárban

Flamm Lipót szállítónál,

valamint az összes fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

!! Kérjünk csak Szántói fröcscsöt !!

424 1-35

M. kir. államvasutak duaajbpartli vonalak üzletvezetősége

20566. szám.

557 3-3

HIRDETMEY.

F. évi július hó 15-én a dunántuli h. é. vasutak Zala-Egerszeg és Bakk állomása közt levő 21. számú örháznál létesített

B O C Z F Ö L D

feltételes megállóhely az utazóközönség használatára megnyitattik s ezen naptól kezdve a 3211., 3214., 3215. és 3216. sz. vegyesvonatok utasok le- vagy felszállása esetén nevezett helyen meg fognak állani.

A menetrendi adatok a feltételes megállóhelyekről kiadott hirdetményben bentfoglaltatnak.

Ezen megállóhelyről Csáktornya felé utazók, vagy ezen irányból érkezők Bakk állomástól, illetőleg Bakk állomásig; Boba felé utazók, vagy ezen irányból érkezők Zala-Egerszegtől, illetőleg Zala-Egerszegig esedékes menetdíjakat tartoznak fizetni. Boczföldről Bakkra és Zala-Egerszegre vagy viszont történő utazásoknál első szomszédos forgalmu menetjegy fizetendő.

Budapest, 1892. július hóban.

Az üzletvezetőség.

82071 | 92. EIII. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak részéről alább felsorolt műhelyek eltompult és új reszelői és ráspolynak felvágására egy évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, és pedig:

műhely	Átlagos évi kereseti összeg	leteendő bántpénz
	o. é. f o r i n t	
éjszaki főműhely Bpesten	10,000	500
Miskolcz	1,600	80
S.-A.-Ujhely	1,700	85
Szolnok	750	40
Piski	1,300	65
Pécs	200	10
Temesvár	350	20
Kaposvár	350	20
Fiume	350	20

A reszelők felvágására vonatkozó feltételek és ajánlati minták a pályázati határidőig naponta a hivatalos órák alatt az igazgatóság műhelyi (EIII) szakosztályban (Budapest, Andrassy-ut 75. sz. II. emelet 12. ajtó) és valamennyi üzletvezetőségnek megtekinthetők és ugyanott ingyen átvehetők; nemkülönben a budapesti országos iparegyesületnél, a brassói kereskedelmi és iparegyesületnél és az összes kereskedelmi és iparkamaráknál is megtekinthetők.

Csak azon hazai reszelővágók és gyárosok pályázhatnak, a kik a reszelők felvágását tényleg saját műhelyeikben eszközlik.

Az ajánlatok, melyek úgy az összes mint csak egyes különösen megnevezendő műhelyek szükségletére is nyújthatók be lepecsételve és „Ajánlat 82071 | 92. EIII. számra reszelők és ráspolynak felvágására” felirattal ellátva 1892. augusztus hó 6-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak műhelyi (EIII.) szakosztályának átadandók, vagy ennek címére posta útján megküldendők.

A fentebb kitett bántpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1892. augusztus hó 6-áig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál (Andrassy-ut 75.) leteendő illetve ennek címére posta útján megküldendő; ennek megtörténte pedig, a letéti jegy pénztári számának idézése mellett, az ajánlatban megemlítendő, a letéti jegy azonban ehhez nem csatolandó.

Az engedmények az ajánlati úrlapon előírt összes tételeknél tisztán és olvashatóan számokkal és betűkkel kiirandók.

Kellően ki nem állított ajánlatok, vagy olyanok melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, végre azok, melyekre nézve bántpénz nem téteztett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéseig kötelezettségben marad; az igazgatóság fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszorítás nélkül szabadon választhasson, vagy hogy a munkát több ajánlattevő közt megoszthassa.

Budapest, 1892. június hó.

Az igazgatóság.